

4. Снісаренко В. Д. Психологічні особливості використання штучного інтелекту в освіті. *Наукові записки. Серія: Психологія*. 2025. Вип. 2(8). С. 139–144. DOI: 10.36550/2415-7988-2025-2-8-139-144

5. Зінченко Д. Д. Використання штучного інтелекту в психодіагностиці: можливості та перспективи. *Актуальні питання прикладної психології: матеріали наук. конф.* Харків: НАУ «ХАІ», 2024. С. 58.

6. Гуназа Л. М. Штучний інтелект у сучасній освіті: трансформація ролі вчителя, підвищення якості навчання та нові можливості для учнів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. № 90. С. 46–53. DOI: 10.32840/1992-5786.2023.90.8

7. Гриценко Є. М. Феномен використання штучного інтелекту в педагогічній діяльності. *Імідж сучасного педагога*. 2025. № 3(222). С. 5–11. DOI: 10.33272/2522-9729-2025-3(222)-5-11

Каміла Зієдуллаєва

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Наталія Ребенюк

доцент кафедри психології
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПСИХОДІАГНОСТИКА МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Мотивація навчальної діяльності є фундаментальним психологічним чинником професійного становлення особистості, що визначає спрямованість, інтенсивність і стійкість пізнавальної активності студента. У сучасній психологічній науці мотивація розглядається як багаторівнева система внутрішніх і зовнішніх спонукань, які детермінують вибір поведінки та її цілеспрямованість.

Класичні теорії мотивації заклали методологічне підґрунтя для розуміння структури спонукальної сфери особистості. У двофакторній теорії Ф. Герцберга розмежовано гігієнічні чинники та мотиватори професійної діяльності [1]. А. Маслоу у концепції ієрархії потреб підкреслював роль базових і вищих потреб у формуванні поведінки [2]. Теорія набутих потреб Д. Макклелланда акцентує увагу на мотивації досягнення, влади та причетності [3]. У теорії Х. Хекхаузена та Д. Аткинсона провідну роль відіграють очікування успіху та суб'єктивна значущість результату [4]. У межах теорії самодетермінації Р. Райана та Е. Десі мотивація трактується як континуум від зовнішньої до внутрішньої регуляції,

де внутрішня мотивація є показником психологічного благополуччя та професійного розвитку [5].

Особливої актуальності проблема навчально-професійної мотивації набуває в умовах соціальної нестабільності та повномасштабної війни в Україні. Воєнний стан спричинив глибокі трансформації освітнього простору: зміни форматів навчання, вимушені переміщення студентів, порушення соціальних зв'язків, обмеження ресурсів, інформаційне перевантаження та постійне відчуття небезпеки. Тривалий воєнний стрес виступає хронічним психотравмувальним фактором, що впливає на емоційний стан, когнітивну продуктивність та мотиваційну сферу молоді. Сучасні емпіричні дослідження свідчать, що воєнний стрес може знижувати рівень академічної залученості, водночас актуалізуючи смислові та ціннісні аспекти професійної діяльності [7]. Дослідження, проведені у 2022–2024 рр., демонструють, що збереження внутрішньої мотивації є ключовим чинником академічної стійкості в кризових умовах [8]. У стані підвищеної тривожності та невизначеності майбутнього відбувається зміщення ціннісних орієнтацій: посилюється потреба в сенсі діяльності, соціальній значущості професії, самореалізації та причетності до суспільно важливих процесів.

Для студентів-психологів війна має амбівалентний вплив. З одного боку, вона створює додаткові ризики демотивації, емоційного виснаження, зниження концентрації уваги та прокрастинації. Хронічне напруження може активізувати зовнішні негативні мотиви, пов'язані з уникненням невдач або страхом оцінювання. З іншого боку, воєнні умови актуалізують внутрішні професійні мотиви, оскільки професія психолога набуває особливої суспільної значущості. Усвідомлення необхідності психологічної допомоги в кризових ситуаціях підсилює прагнення до опанування знань, розвитку компетентностей та формування професійної ідентичності. Таким чином, вплив війни на мотивацію має амбівалентний характер: поряд із ризиками демотивації спостерігається мобілізація внутрішніх ресурсів та зростання ціннісної значущості професійного розвитку.

З метою емпіричного вивчення особливостей мотивації в умовах соціальної нестабільності було проведено дослідження. У ньому взяли участь 30 студентів 2–4 курсів спеціальності «Психологія» віком 18–23 роки (19 дівчат, 11 юнаків), всі студенти перебували в однакових умовах. Навчання здійснювалося у змішаному форматі в умовах воєнного стану.

Було використано такі методики:

- «Мотивація навчання у вищому навчальному закладі» Т. І. Ільїної;
- «Вивчення мотивів навчальної діяльності студентів» А. А. Реана та В. А.

Якуніна;

- «Мотивація професійної діяльності» К. Замфір у модифікації А. Реана.

Статистична обробка результатів здійснювалася із застосуванням методів описової статистики (обчислення середніх значень та стандартних відхилень). Порівняльний аналіз дозволив визначити домінування окремих шкал мотивації.

За результатами методики Т. І. Ільїної встановлено домінування мотиву здобуття знань ($M = 6,12$), на другому місці — оволодіння професією ($M = 5,74$), тоді як мотивація отримання диплома має нижчі показники ($M = 4,70$). Отримані дані свідчать про переважання внутрішньо орієнтованих мотивів навчання.

Методика А. А. Реана та В.А. Якуніна виявила високі показники мотивів творчої самореалізації та професійного розвитку. Це підтверджує орієнтацію студентів на зміст діяльності та професійну компетентність.

За методикою К. Замфір (у модифікації А. Реана) встановлено таке співвідношення: внутрішня мотивація ($M = 6,03$), зовнішня позитивна ($M = 4,57$), зовнішня негативна ($M = 3,01$). Переважання внутрішньої мотивації узгоджується з положеннями теорії самодетермінації про її зв'язок із психологічною стійкістю [5]. Отримані результати узгоджуються із сучасними дослідженнями, які підтверджують ресурсний характер внутрішньої мотивації в умовах воєнного стресу [6].

Водночас було встановлено, що ненормовані стресові ситуації, недостатній рівень саморегуляції та відсутність культури звернення за психологічною допомогою можуть знижувати значущість окремих мотивів і впливати на стійкість навчальної активності. Це підтверджує необхідність створення психолого-педагогічних умов, спрямованих на підтримку мотиваційної сфери студентів у період тривалого воєнного стресу.

Таким чином, результати дослідження демонструють, що в умовах соціальної нестабільності внутрішня мотивація студентів-психологів зберігає провідну роль та виступає ресурсним чинником професійного становлення. Війна не лише створює ризики демотивації, але й актуалізує глибинні цінності, сприяє формуванню професійної ідентичності та посиленню прагнення до самореалізації. Підтримка позитивної мотивації потребує комплексного підходу, що включає формування безпечного освітнього середовища, розвиток навичок саморегуляції, підвищення значущості практичної підготовки та інтеграцію кризових тем у зміст навчальних дисциплін. Такий підхід дозволяє перетворити складні соціально-історичні обставини на чинник професійного зростання та особистісного розвитку майбутніх психологів.

Список використаних джерел:

1. Herzberg F. Work and the Nature of Man. Cleveland: World Publishing Company, 1966. 203 p.
2. Maslow A. H. Motivation and Personality. 2nd ed. New York: Harper & Row, 1970. 369 p.
3. McClelland D. C. Human Motivation. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. 663 p.
4. Heckhausen H., Heckhausen J. Motivation and Action. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. 557 p.
5. Ryan R. M., Deci E. L. Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness. New York : Guilford Press, 2017. 756 p.

6. Антонюк О. Використання освітнього коучингу для зменшення навчального стресу та посилення академічної мотивації студентів під час війни. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 3. С. 44–54.

7. Ременюк Я. Мотивація учіння студентів як предмет психологічного дослідження. *Вісник Національного університету оборони України*. 2025. № 1(83). С. 137–147.

8. Яворська Ю. Вплив сучасних викликів на мотивацію здобувачів вищої освіти в Україні. *Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері*. 2025. № 1. С. 1–4.

Поліна Зінченко,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Національна академія внутрішніх справ
Науковий керівник:
Тетяна Сняткова,
доцент кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ
доктор філософії

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ СПРИЙНЯТТЯ ТА ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах інформаційного протистояння дезінформація стала одним із ключових інструментів впливу на суспільну свідомість. Поширення неправдивих або маніпулятивних повідомлень здатне формувати викривлене сприйняття подій, впливати на емоційний стан населення та підривати довіру до державних інституцій [4, с. 47].

Психологічні механізми сприйняття та поширення дезінформації в умовах воєнного стану є складним міждисциплінарним явищем, яке поєднує соціально-психологічні, комунікативні та інформаційні аспекти функціонування сучасного суспільства. В умовах повномасштабних військових дій інформаційний простір набуває особливого значення, оскільки поряд із традиційними формами протистояння формується інформаційний фронт, на якому активно використовуються маніпулятивні технології, пропаганда та дезінформація.

Поширення неправдивих або перекручених повідомлень спрямоване на вплив на громадську думку, формування панічних настроїв, підриг довіри до державних інституцій та дестабілізацію соціально-психологічного стану населення. Дослідники зазначають, що інформаційні операції спрямовані не лише на поширення неправдивих повідомлень, але й на формування певних психологічних установок у суспільстві [5, с. 232]. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження психологічних механізмів, які визначають сприйняття інформації людиною, її інтерпретацію та подальше поширення в суспільстві. Значну увагу проблемі інформаційного впливу в умовах воєнного